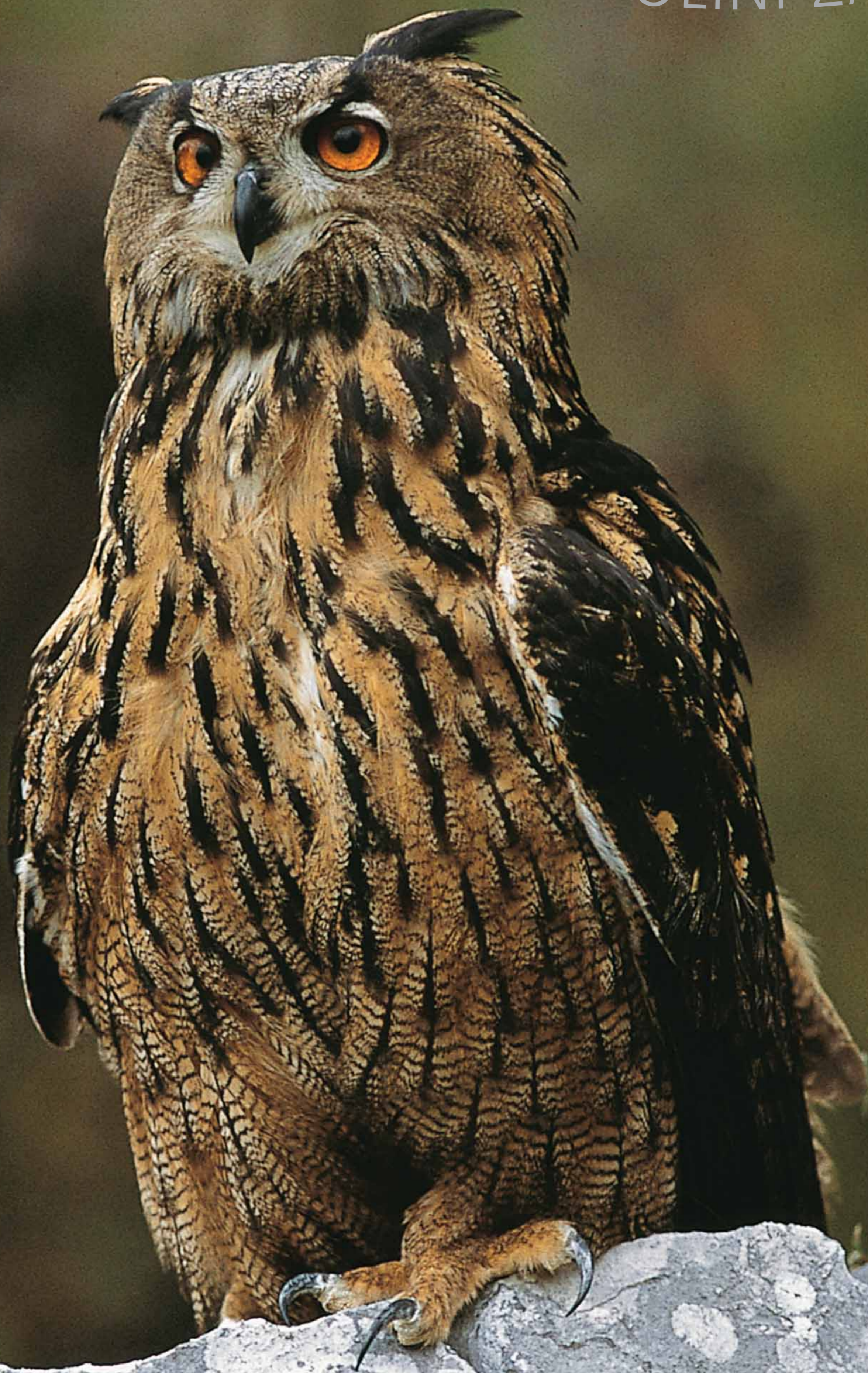

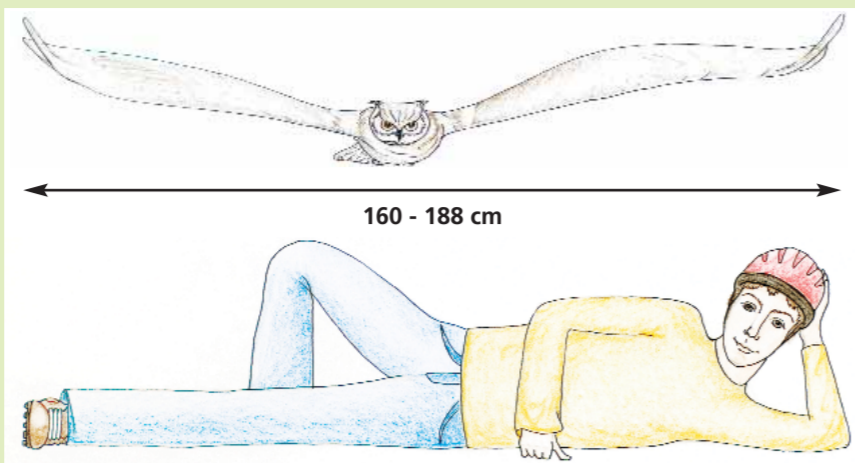
VELIKA UHARICA

SKRIVNOSTNA SOVA V DOLINI ZAVRŠNICE

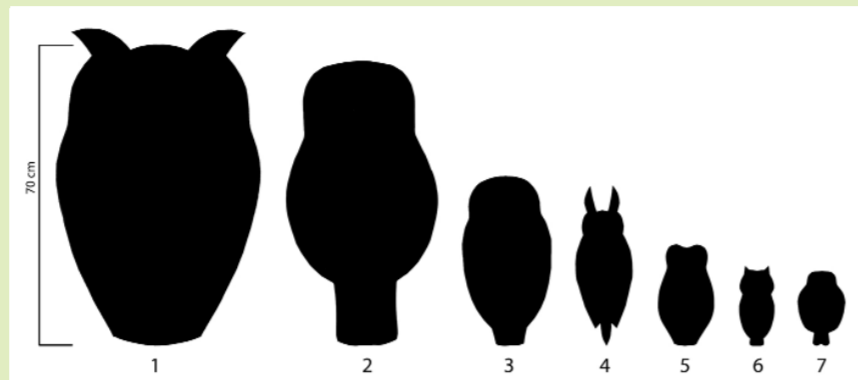
VELIKA UHARICA JE NAJVEČJA SOVA NA SVETU

Velika uharica je največja sova na svetu. Ko razpre krila, je velika kot odrasel človek.

Velika uharica in nekatere manjše sorodnice (po velikosti)

1 velika uharica	70 cm
2 kozača	61 cm
3 lesna sova	40 cm
4 mala uharica	36 cm
5 koconogi čuk	25 cm
6 veliki skovik	19 cm
7 mali skovik	17 cm

VELIKA UHARICA IMA VSE ZNAČILNOSTI "UČENIH" SOV

Velika uharica ima značilne lastnosti sov - veliko glavo, velike oči oranžne barve in sovjo obliko telesa.

Oči in ušesa so najpomembnejša čutila sov. Pomagajo jim zaznati nevarnost ter odkriti plen. Za nekatere vrste sov, tudi za veliko uharico, sta značilna čopka perja na glavi. Po njih je dobila tudi ime, vendar pa nista povezana s sluhom. To nikakor niso ušesa, kakor zmotno misli večina.

ZAKAJ JE VELIKA UHARICA SKRIVNOSTNA SOVA?

Motite se, če menite, da boste to ogromno sovo videli letati po dolini Završnice, tako kot to počnejo običajne ptice. Velika uharica je namreč izjemno plaha vrsta, ki se na prisotnost človeka v bližini gnezdišča navadno odzove z njegovo zapustitvijo. Živi skrita v nedostopnih pečinah.

Dom velikih uharic so varne, sončne pečine. Največkrat izberejo suhe in plenilcem nedostopne police, nekoliko zakrite z grmovjem ali bršljanom.

Samec ostene varuje pred drugimi samci čez vse leto, zgodaj spomladi pa prične vabiti samico. Z donečim "uhu" vsak dan ob sončnem zahodu kliče izbranko, ki ji ostane zvest celo življenje, lahko tudi 50 let.

Lovišče sov je odprta krajina pod strmimi stenami v okolici gnezdišča. Prav tako je dolina Završnice in zato si je par velikih uharic to območje izbral za svoj dom.

VELIKA UHARICA GNEZDI V NEDOSTOPNIH STENAH

Kot vse sove tudi velike uharice ne spletajo gnezd. Gnezdišče je za veliko uharico eden izmed pomembnih elementov njenega življenjskega prostora. Zanj je ugodno in varno le gnezdišče na strmih, nedostopnih, razčlenjenih in toplih stenah. Jajca izležejo v plitvo jamico na gradivo, ki se sčasoma nabere na polici. Nanj je navezana preko celega leta. Prve predgnezditvene aktivnosti se začnejo že v oktobru, ko samci zaradi osamosvajanja mladičev intenzivno branijo bodoče gnezdišče. Preko zime pa se nato v skalovju odvijajo rituali, ki v primeru miru in primernosti stene za gnezdenje privedejo do gnezditve.

Gnezdo velike uharice na skalni polici.

Kadar živijo v mirnih skalovjih, imajo v enem gnezdu več kot dva mladiča. Njihovo odraščanje traja le nekaj mesecev, saj se že oktobra ločijo od staršev. V naslednjih letih bodo uspeli le redki. To so tisti, ki se bodo izkazali v sposobnosti lova in v izmikanju nevarnostim.

Puhasti mladič velike uharice.

KDO JE PLEN VELIKE UHARICE?

Hrana velike uharice je raznovrstna. Prehranjuje se z voluharji, zajci, ježi, polhi in pticami. Nekatere se naučijo loviti celo ribe.

Na lov za hrano se odpravi ponoči, predvsem ob večernem in jutranjem mraku.

Velika uharica največ hrane najde v pestro oblikovani pokrajini.

KAKO OHRANITI NAJVEČJO SOVO NA SVETU?

Plezalci izbirajo za svoje atraktivne vzpone in smeri podobne skalne stene kot velika uharica. Zato so se v območjih gnezdišč pojavila plezališča, ki vnašajo v prostor nemir. Zato smo izgubili veliko tradicionalnih gnezdišč te vrste.

Poleg nemira pa veliki uharici predstavljajo veliko nevarnost tudi daljnovidni, zaradi katerih je prisotna velika smrtnost zaradi elektroudarov. Do teh pride, ko se ptica dotakne dveh vodnikov hkrati ali pa s svojim telesom poveže vodnik in ozemljen del stebra, pri čemer nastane zemeljski stik prek pičjega telesa.

Daljnovidni v odprti krajini zaradi načina lova s pomočjo prež vabijo velike uharice, da z njih preiskujejo teren. Žal se na teh mestih konča veliko življenjskih zgodb teh sov, ki se zaradi svojega samotarskega načina življenja niso sposobne naučiti izogibanja tem strukturam. Ne izučijo jih niti izguba staršev ali partnerja.

Za ohranjanje velike uharice je pomembno predvsem zagotavljanje mreže neobljudenih gnezdišč in ustrezna sanacija daljnovidov. Pravilna konstrukcija, ki ni dražja ali zahtevnejša od ustaljene, občutno zmanjša nevarnost elektroudara.

PLEZALCI, prosimo vas, da plezate na urejenih plezališčih in tako omogočite veliki uharici mirno gnezdenje in uspešno speljavo mladičev. Hvala!

Plezanje bi se moralo izvajati samo na urejenih plezališčih. Če opazite plezalce v stenah, ki niso urejene za plezanje, pokličite policijo. /interventna številka ☎ 113/

Publikacija je izdelek projekta »karavanke@prihodnost.eu Gospodarjanje z naravo v evropski regiji prihodnosti«, katerega namen je ohranjanje in trajnostni razvoj naravnih potencialov čezmejnega območja Karavank. Projekt se izvaja v okviru Operativnega programa Slovenija-Avstrija 2007-2013.

Naložba v vašo prihodnost
Operacija delno financirana Evropska unija
Evropski sklad za regionalni razvoj

REPUBLIKA SLOVENIJA
SLUŽBA VLADE RS ZA LOKALNO SAMOUPRAVO
IN REGIONALNO POLITIKO

ZAVOD REPUBLIKE SLOVENIJE
ZA VARSTVO NARAVE

Besedilo: Tomaž Mihelič
Fotografije: Tomaž Mihelič, Tomaž Velikonja, Tadeja Šubič
Risbe: Nina Facchini, Tadeja Šubič
Oblikovanje: Miha Primc
Tisk: ADOZ tisk, d.o.o., Kranj
Naklada: 5000 izvodov
2011

SI CAT
EVROPSKO TERITORIALNO SODELOVANJE

VELIKA UHARICA

SKRIVNOSTNA SOVA V
DOLINI ZAVRŠNICE